

BEVOEGDHEID BRUSSEL

1. Territoriale bevoegdheid van de jeugdrechtbank – territoriaal aanknopingspunt

De jeugdrechtbank van de verblijfplaats van de ouders (of diegene die hem onder bewaring hebben) of van de verblijfplaats van de jeugddelinquent die intussen 18 is geworden, is bevoegd (artikel 44 wet van 8 april 1965).

Dit betekent dus dat de jeugdrechters van het gerechtelijk arrondissement Brussel bevoegd zijn voor minderjarigen die verblijven in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad en Halle-Vilvoorde (54 gemeenten).

Voor elk van de minderjarigen is een aparte procedure en een apart dossier.

Dit wil dus zeggen dat niet de plaats van de feiten bepalend is, maar de dossiers van eenzelfde minderjarige worden gecentraliseerd bij dezelfde jeugdrechter.

Verhuist de minderjarige dan kan de jeugdrechter/-rechtbank het dossier nog afwerken, en dus een beschikking/vonnis uitspreken, maar wordt het dossier vervolgens verzonden naar de bevoegde jeugdrechtbank van de nieuwe verblijfplaats tenzij de jeugdrechter/-rechtbank ambtshalve, op vordering van het Openbaar Ministerie of op vraag van de ouders beslist dat de zaak aanhangig blijft bij de jeugdrechter/jeugdrechtbank waar de zaak reeds aanhangig werd gemaakt. Pas als de maatregelen opgelegd bij vonnis in kracht van gewijsde zijn getreden, wordt het dossier overgedragen aan de jeugdrechter/-rechtbank van de nieuwe gezinsverblijfplaats. (De Smet B., Jeugdbeschermingsrecht in hoofdlijnen, Intersentia, 2017, p. 286)

Is de verblijfplaats ongekend of onzeker, dan kunnen andere criteria gebruikt worden als aanknooppunten voor het bepalen van de territoriale bevoegdheid : 1° de plaats van het misdrijf, 2° de plaats waar de minderjarige wordt gearresteerd, 3° de verblijfplaats van de minderjarige en 4° de plaats waar de jongere in een instelling verblijft.

Aangezien elke minderjarige apart afzonderlijk wordt behandeld, kan het dat verschillende jeugdrechters, zelfs in verschillende afdelingen of arrondissementen, oordelen omtrent dezelfde feiten.

Met het ontwerp van decreet betreffende het jeugddelinquentierecht werd niets aan de territoriale bevoegdheid gewijzigd en is artikel 44 van de wet van 8 april 1965 ongewijzigd gebleven.

2. Taal van de rechtspleging

Naargelang de taal van de rechtspleging wordt de jongere naar een Franstalige jeugdrechter/-rechtbank, dan wel Nederlandstalige jeugdrechter/-rechtbank verwezen. Vaak geldt binnen het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad de taal van de school als indicatie voor het parket om te vorderen voor een Nederlandstalige Kamer of een Franstalige Kamer in Brussel. Er kan gevraagd worden te verzenden naar de andere taalrol.

Het beleid van het parket Halle-Vilvoorde is steeds te vorderen voor een Nederlandse Kamer. Maar ook hier kan eveneens gevraagd worden om te verzenden.

Dat wil ook zeggen dat voor wat betreft **het tweetalig gebied Brussel-Hoofstad** op basis van de taal van de rechtspleging de Vlaamse sociale dienst van de jeugdrechtbank wordt aangesproken voor advies, opvolging en uitvoering.

Buiten Brussel-Hoofstad en binnen Vlaanderen zullen het steeds de Vlaamse sociale diensten van de jeugdrechtbank zijn.

Ook hier wijzigt het ontwerp van decreet betreffende het jeugddelinquentierecht niets.

3. Toepasselijke wetgeving – bevoegdheidscriterium

In de memorie van toelichting bij het voorstel van bijzondere wet met betrekking tot de zesde staatshervorming (parl. St. Senaat 5-2232/1, p. 57) kan men het volgende lezen:

“Met het oog op optimale coherentie inzake jeugdbescherming zal het territoriaal aanknopingscriterium en het bevoegdheidscriterium van de rechtbank identiek zijn. Derhalve is, wat betreft de overgedragen materiële bevoegdheid inzake de maatregelen die kunnen worden genomen ten aanzien van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, het criterium van de verblijfplaats van de ouders, voogden of personen die de hoede over de minderjarige hebben dan ook het geschikte criterium met toepassing waarvan kan worden bepaald welke van de door de gemeenschappen of de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie uitgevaardigde regelingen door de territoriaal bevoegde jeugdrechtbank moet worden toegepast.

Dit criterium laat toe om het voorwerp van de uitgevaardigde norm te lokaliseren binnen het bevoegdheidsgebied van hetzij één gemeenschap hetzij de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Wanneer deze personen geen verblijfplaats hebben in België of wanneer hun verblijfplaats onbekend is of niet vaststaat, zal het criterium van territoriale aanhechting de plaats zijn waar de betrokkene het als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd, de plaats waar hij wordt aangetroffen of de plaats waar de persoon verblijft of waar de inrichting gevestigd is waaraan hij door de bevoegde instanties werd toevertrouwd.
“

Aldus past de jeugdrechter/-rechtbank ten aanzien van de minderjarigen die in het tweetalig gebied Brussel-Hoofstad verblijven (19 gemeenten) de Brusselse ordonnantie toe, en totdat deze er, is de huidige wet van 8 april 1965. Voor minderjarige buiten het tweetalig gebied, is dat de Vlaamse regelgeving en totdat deze er is, de wet van 8 april 1965.

Hetzelfde bevoegdheidscriterium geldt ten aanzien van minderjarigen in de jeugdhulp.

Dit betekent dat voor feiten die in groep zijn gepleegd, en waarbij de minderjarigen een verschillende verblijfplaats hebben, ze in de toekomst berecht kunnen worden volgens een verschillende wetgeving naargelang hun gezinsverblijfplaats. Met de inwerkingtreding van het “décret du 18 janvier 2018 portant le Code de la Prévention, de l’Aide et de la Protection de la Jeunesse, dat “in principe” in werking treedt op 1 januari 2019, betekent dit dat de minderjarigen verschillend kunnen behandeld worden naargelang de toepasselijke regelgeving. Dit is een gevolg van de 6de staatshervorming.

Het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie beraadt zich momenteel over een voorontwerp van ordonnantie betreffende de jeugdhulpverlening en jeugdbescherming.

Doordat het bevoegdheidscriterium gelijk is aan het territoriale aanknopingspunt, kan het bevoegdheidscriterium ook bepaald worden bij verhuis van de minderjarigen naar een andere gemeenschap of het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, gelijklopend met artikel 44 van de wet van 8 april 1965 zoals hierboven omschreven.

Dat is uitvoerig beschreven in de omzendbrief van het College van Procureurs-generaal 3/2011 betreffende de territoriale bevoegdheid van de jeugdrechtbanken, al zal deze omzendbrief in de aanloop van de inwerkingtreding van de decreten en ordonnantie met betrekking tot jongeren die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, nog aangepast worden.

De Vlaamse regelgeving is wel van toepassing op de instellingen in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad die, omwille van hun organisatie, beschouwd moeten worden als uitsluitend behorend tot de Vlaamse Gemeenschap.

4. Uitvoering van de maatregelen

Voor wat betreft de jeugdhulp zijn er geen instellingen die 2-talig zijn in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, maar is er een samenwerkingsakkoord waarbij de Franse en de Vlaamse Gemeenschap instaan voor de uitvoering van de maatregelen bevolen op grond van de Brusselse ordonnantie inzake hulpverlening aan jongeren van 29 april 2004.

Samenwerkingsakkoord van 11 mei 2007 tussen de Franse Gemeenschap, de Vlaamse Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, inzake hulpverlening aan jongeren

Artikel 1. Voor de uitvoering van de ordonnantie van 29 april 2004 inzake hulpverlening aan jongeren :

a) stelt de Franse Gemeenschap ter beschikking van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie :

- de dienst gerechtelijke bescherming van Brussel;*
- de diensten die door haar erkend zijn krachtens artikel 43 van de decreet van 4 maart 1991 inzake hulpverlening aan de jeugd;*

b) stelt de Vlaamse Gemeenschap ter beschikking van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie :

- de sociale dienst van de Vlaamse Gemeenschap bij de jeugdrechtbank van Brussel;*
- de diensten die door haar erkend zijn krachtens het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 1994 inzake de erkenningsvoorwaarden en de subsidienormen voor de voorzieningen van de bijzondere jeugdbijstand en krachtens het uitvoeringsbesluit van 31 mei 2002 met betrekking tot de toekenning van subsidies voor projecten in het kader van de bijzondere jeugdbijstand.*

[Art. 2.](#) De terbeschikkingstelling van de diensten van de Franse Gemeenschap en van de Vlaamse Gemeenschap heeft plaats binnen de perken van de reglementeringen van elk van de genoemde gemeenschappen.

[Art. 3.](#) De Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap verblinden zich ertoe de

rechterlijke beslissingen, waarbij met toepassing van de ordonnantie van 29 april 2004 een maatregel ten aanzien van een jongere is genomen, uit te voeren als de taal van de procedure overeenkomst met de taal van de betrokken gemeenschap. Indien de taal van de procedure niet die van de gemeenschap is, kunnen de diensten die afhangen van de betrokken gemeenschap, niet welgeren de jongeren ten laste te nemen enkel op basis van het criterium van de taal, voor zover de jongere een familiale, sociale, culturele of educatieve band met deze gemeenschap heeft, en dit in het hoger belang van de jongere.

[Art. 4.](#) De Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap dragen de uitgaven, die voortvloeien uit de terbeschikkingstelling van hun diensten als vermeld in artikel 1 van dit akkoord.

De bijdrage, bepaald bij artikel 14 van de ordonnantie van 29 april 2004, komt toe aan de gemeenschap die instaat voor de hulpverlening aan de jongere.

[Art. 5.](#) De bevoegde ministers van elke partij zijn gerechtigd om samen de betwistingen te beslechten die uit de toepassing van dit akkoord voortvloeien.

[Art. 6.](#) Dit akkoord wordt voor een duur van 2 jaar gesloten. Het wordt stilzwijgend voor eenzelfde periode vernieuwd als het niet door één van de partijen wordt opgezegd met een termijn van minstens zes maanden voor de datum waarop het afloopt. De opzegging gebeurt aan de hand van een aangetekende brief aan de bevoegde ministers.

[Art. 7.](#) Uiterlijk de twee jaar na zijn inwerkingtreding zal dit samenwerkingsakkoord door de partijen worden geëvalueerd.

[Art. 8.](#) Het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie waakt over de naleving van dit akkoord op het grondgebied van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest.

[Art. 9.](#) Dit samenwerkingsakkoord treedt in werking een jaar na de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van de ordonnantie tot goedkeuring ervan.

Dit akkoord kan echter niet in werking treden vóór de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van de decreten van de Franse en Vlaamse Gemeenschap houdende goedkeuring van dit samenwerkingsakkoord.

Het toepassingsgebied van dit samenwerkingsakkoord is beperkt tot de Brusselse ordonnantie inzake de jeugdhulpverlening van 29 april 2004. Er bestaat **op dit ogenblik geen samenwerkingsakkoord** met betrekking tot de uitvoering van de maatregelen ten aanzien van jongeren die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en waarvan de gezinsverblijfplaats zich bevindt in het tweetalig gebied Brussel-Hoofstad, noch voor de uithandengegeven jongeren die nog niet de leeftijd van 23 jaar hebben bereikt.

Er bestaat nu geen samenwerkingsakkoord dat de uitvoering regelt van de maatregelen op grond van de jeugdwet of de desbetreffende decreten met betrekking tot de jeugdhulp tussen de Franse en Vlaamse Gemeenschap indien een minderjarige verhuist naar een ander taalgebied. Dit sluit niet uit dat er op niveau van het dossier van de minderjarige afspraken

worden gemaakt over de uitvoering van de maatregelen tussen de beide gemeenschappen in het belang van de minderjarige.

Het voorontwerp van decreet betreffende het jeugddelinquentierecht werd op initiatief van de Vlaamse Regering geagendeerd op het Overlegcomité van 6 september 2017. **Het Overlegcomité heeft de verschillende regeringen de opdracht gegeven een samenwerkingsakkoord te sluiten met betrekking tot deze materie.** Vooraleer een samenwerkingsakkoord kan afgesloten worden, dient natuurlijk eerst de desbetreffende regelgeving (decreten en ordonnantie) gekend te zijn.